

- environmental activities. Ukraine. The second review. European Economic Commission. Committee on Environmental Policy. United Nations].- New York; Geneva, 2007 , [in Ukrainian].
8. Topchiyev O. (1996) Geoekologiya: Geografichni osnovy` pry`rodokory`stvannya [Geoecology: Geographical bases of nature use.]. - Odessa: Astroprint, , [in Ukrainian].
 9. Franke, Forbz, Makdugal. (2003) Upravleny`e pererabotkoj otxodov v Evrope.- [Management of waste management in Europe]. - [http:// www.kmy.gov.ua](http://www.kmy.gov.ua). [in Russian].
 10. Cherp O. M., Vinichenko V. N. Problema tverdix pobutovyx vidxodiv: kompleksny`j pidxid. [The problem of solid household waste: a complex approach.]. URL: [http:// www.ecologia.nier.org](http://www.ecologia.nier.org), [in Ukrainian].
 11. Shy`shhenko P. G. (1999) Pry`ncy`py y` metody landshaftnogo analy`za v regy`onal`nom proekty`rovany`y`. [Principles and methods of landscape analysis in regional design] . - Kyiv: Phytosciences , [in Ukrainian].
 12. Taylor. (1999) Talking trash: The economic and environmental issues of landfills. Environmental Health Perspectives. [The economic and environmental issues of landfills. Environmental Health Perspectives] [in Russian].
 13. Pavlov K. V., Fedy`na K. M. (2017) Problemy` ekologichnoyi bezpeky` yak skladovoyi chasty`ny` energety`chnoyi bezpeky` Ukrayiny`. Aktual`ni problemy` pry`kladnoyi ekonomiky` [Problems of ecological safety as an integral part of Ukraine's energy security. Actual problems of the applied economy] - [kol. monogr.] / za zag. red. d-ra ekon. nauk, prof O. M. Strishenez`. Lucz`k : Vezha-Druk. - [col. monogr.] / per community edit Dr. Econ. Sciences, Prof. O. M. Strysenets. Lutsk: Tower-Print , [in Ukrainian].
 14. Pavlov, K.V. (2016). Zastosuvannya metodiv normuvannya pokaznykiv ta nechitkoyi lohiky pry otsyntsi rivnya ekoloho-bezpechnoho pryrodokorystuvannya [Application of the methods of valuation of indicators and fuzzy logic in assessing the level of ecologically safe nature management]. Strukturni zminy v ekonomitsi pryrodokorystuvannya: teoretychni osnovy ta prykladni aspekty. – Structural Changes in the Economics of Nature Management: Theoretical Foundations and Applied Aspects. Per comp. Red Dr. Econ. Sciences, Prof. O.M. Pavlova - Lutsk: Vezha-Druk, 46-63, [in Ukrainian].
 15. Strishenets, O.M. (2017). Ekolohichna bezpeka upravlinnya bioenerhetychnykh pidpryemstv Ukrayiny v konteksti zaluchennya nimets`koho dosvidu [Ecological safety of the management of bioenergy enterprises of Ukraine in the context of attracting German experience]. Teoriya ta praktyka menedzhmentu bezpeky: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (18 travnya 2017 r.). - Theory and practice of safety management: materials International. sci. pract. conf. (May 18, 2017). Lutsk, 109-112. [in Ukrainian].
 16. Strishenets, O.M., Pavlov, K.V., (2016). Osoblyvosti konkurentnykh vidnosyn na rehional`nykh rynkakh nerukhomosti [Features competitive et fundum mercatus rationes in ipsa regional]. Naukovyy visnyk uzhhorods`koho universytetu. Seriya «Ekonomika». Zbirnyk naukovykh prats. - Scientific Bulletin of Uzhgorod University. The series "Economics". Collection of scientific works. Uzhgorod, 1(47), V.2. / 35-38. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.02.2019 р.

УДК 3368.244.47

Хомяк Наталія,
кандидат економічних наук,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
докторант кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами;
м. Луцьк; ORCID ID 0000-0002-3277-8840
e-mail: nataljabilous@gmail.com
<https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-01-85-91>

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ДИВЕРСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У статті проаналізовано існуючі теоретичні підходи до трактування терміну «децентралізація». Виокремлено основні види та форми децентралізації. Виявлено тенденції у формуванні об'єднаних територіальних громад з початку реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Обґрунтовано необхідність здійснення диверсифікації у сфері розвитку сільських територій з метою розширення сфер зайнятості та доходів сільського населення. Обґрунтовано вплив процесу децентралізації на розвиток сільських територій. Сформовано власне визначення категорії «диверсифікація розвитку сільських територій». Визначено, що децентралізація виступає дієвим фактором стабілізації соціально-економічної ситуації в Україні, адже сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях управління.

Ключові слова: децентралізація, диверсифікація, розвиток сільських територій, ОТГ, об'єднана громада, бюджет.

Хоміук Наталія,
кандидат економічних наук,
Восточноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
докторант кафедри міжнародних економічних отношений і управління проектами,
г. Луцьк; ORCID ID 0000-0002-3277-8840
e-mail: nataljabilous@gmail.com

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ КАК ФАКТОР ДИВЕРСИФІКАЦІИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

В статті проаналізовані існуючі теоретичні підходи к трактовке терміна «децентралізація». Виділені основні види і форми децентралізації. Виявлені тенденції в формуванні об'єднаних територіальних громад з початку реформування місцевого самоуправління і територіальної організації влади в Україні. Обоснована необхідність здійснення диверсифікації в сфері розвитку сільських територій з метою розширення сфер зайнятості і доходів сільського населення. Обосновано вплив процесу децентралізації на розвиток сільських територій. Сформульовано власне визначення категорії «диверсифікація розвитку сільських територій». Визначено, що децентралізація виступає дійсним фактором стабілізації соціально-економічної ситуації в Україні, оскільки сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних засобів на всіх рівнях управління.

Ключові слова: децентралізація, диверсифікація, розвиток сільських територій, ОТГ, об'єднана громада, бюджет.

Khomiuk Nataliia,
PhD in Economics,
Lesya Ukrainka Eastern European National University
Doctoral student of the Department of International Economic Relations and Project Management,
Lutsk city; ORCID ID 0000-0002-3277-8840,
e-mail: nataljabilous@gmail.com

DECENTRALIZATION AS A FACTOR OF DIVERSIFICATION OF DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES

The urgency of this study is due to the fact that the process of decentralization is currently the basis for the development of rural territories, as a result of which formed amalgamated hromadas. The purpose of the study is to substantiate the process of decentralization as a factor of diversification of development of rural territories in Ukraine. The article analyzes the existing theoretical approaches to the interpretation of the term «decentralization». It has been determined that decentralization is a complex process that influences the social, economic and environmental spheres of development of rural amalgamated hromadas, as it approximates the processes of governance and decision-making to the public, and thus enables to implement strategies, programs, projects of rural development and provide services that better meet the needs of the region. The main types and forms of decentralization are singled out. Trends in the formation of amalgamated hromadas since the beginning of the reform of local self-government and territorial organization of power in Ukraine are revealed. The necessity of diversification in the field of development of rural territories is grounded in order to expand the spheres of employment and income of the rural population in the conditions of the process of decentralization. The influence of the decentralization process on the development of rural territories is determined. The own definition of the category «diversification of development of rural territories» has been formed. The basic directions of diversification of development of rural territories are singled out. It has been determined that decentralization acts as a factor in stabilizing the socio-economic situation in Ukraine, as it contributes to increasing the efficiency of using budget funds at all levels of government.

Key words: decentralization, diversification, development of rural territories, AHs, amalgamated hromadas, budget.

Постановка проблеми. Процес децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад є основою розвитку сільських територій, зокрема у сфері перебудови відносин між центральними та місцевими органами влади. Новосформовані громади повинні орієнтуватися на підвищення якості життя сільських жителів, на урізноманітнення сільськогосподарської та несільськогосподарської діяльності на сільських територіях. Тому питання впливу децентралізації на диверсифікацію розвитку сільських територій і на далі є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню теоретичних і практичних питань децентралізації влади, розвитку місцевого самоврядування приділяють увагу багато науковців, серед яких: В. Кравців, О. Васильєва, А. Лелеченко, В. Куйбіда, А. Ткачук, С. Шульц, О. Бориславська та інші. Проблема розвитку сільських територій уже тривалий час перебуває у полі зору вітчизняних

науковців таких як В. Бойко, В. Борщевський, Т. Гоголь, О. Гуторова, Ю. Губені, В. Дієсперов, І. Р. Залуцький, І. Кульчій, А. Ключник, М. Лесів, А. Лісовий, Ю. Лупенко, М. Малік, Л. Мармуль, О. Павлов, Н. Рідей, Х. Пригула, В. Славов, М. Талавирия, М. Хвесик, В. Юрчишин та багато інших. Однак попри значний осяг публікацій у цій сфері й враховуючи багатоплановість і важливість цієї проблеми в сучасних умовах, залишається недостатньо висвітленим процес децентралізації як фактору диверсифікації розвитку сільських територій.

Постановка завдання. Мета дослідження – обґрунтування процесу децентралізації як чинника диверсифікації розвитку сільських територій в Україні.

Виклад основного матеріалу. У квітні 2014 році уряд схвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [1], яка визначає напрями, механізми і строки формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Дана реформа передбачає створення спроможних громад, які за рахунок власних ресурсів змогли б вирішувати проблеми сільських та міських територій. Тому на даний час ключовим аспектом розвитку регіонів є виокремлення територіальних громад як базових суб'єктів місцевого самоврядування.

Таблиця 1

Теоретичні підходи до визначення поняття «децентралізація»

Енциклопедія державного управління. Т. 8: Публічне врядування за ред. В. Загорського, С. Телешуна [2, с. 167]	Спосіб територіальної організації влади, при якому держава передає право на прийняття рішень із визначених питань або у визначеній сфері структурам локального або регіонального рівня, що не належать до системи виконавчої влади і є відносно незалежними від неї.
Словник іншомовних слів за ред. С. Єрмоленко [3, с. 175]	Система управління, при якій частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоврядування. Розширення прав низових органів управління. Скасування або послаблення централізації.
Фінансово-економічний словник за ред. А. Загороднього, Г. Вознюка [4, с. 214]	Процес передачі центральною владою частини прав, компетенцій, відповідальності і фінансових ресурсів у бюджетній сфері місцевим органам державної виконавчої влади та місцевого самоврядування. Наслідком бюджетної децентралізації є збільшення частки місцевих бюджетів у доходах і видатках зведеного (консолідованого) бюджету.
Економічна енциклопедія за ред. С. Мочерного [5, с. 343]	Передача частини функцій управління центральних органів влади місцевим органам, розширення повноважень нижчестоящих органів управління за рахунок вищестоящих.
Великий тлумачний словник сучасної української мови, укл. та гол. ред. В. Бусел [6, с. 218].	Система управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоврядування; розширення прав низових органів управління. Скасування або послаблення централізації.
Офіційний державний сайт України «Децентралізація» [7]	Передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно.
Публічне управління та адміністрування: навч. посібник за заг. ред. О. Скидана. [8, с. 421].	Проведення кардинальних змін і системних реформ та передача від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування повноважень, ресурсів та відповідальності.
Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України за ред. О. Бориславської, І. Заверухи, Е. Захарченка [9, с. 9]	Це такий спосіб визначення та розмежування завдань і функцій, за якого більшість з них передається з рівня центральних органів на рівень нижчий і стає власними завданнями та повноваженнями органів нижчого рівня.

Джерело: узагальнено автором

Останнім часом дефініція «децентралізація» широко використовується у науковій літературі. Дана категорія походить від латинських слів «de» –заперечення та «centralize» – центральний, тобто послаблення або скасування децентралізації. У таблиці 1 узагальнено теоретичні підходи до визначення поняття «децентралізація».

Оскільки «децентралізація» є одним із важливих компонентів демократичних реформ, сприяє прозорості і діяльності влади, то науковці констатують, що традиційно установлений погляд на децентралізацію як на процес, за якого в рамках централізованої держави утворюються самостійні одиниці, що є носіями місцевого самоврядування (громади), потребує вироблення нових підходів до аналізу їх змісту. На сьогодні необхідною умовою стабільного розвитку суспільства та ефективного функціонування держави є забезпечення балансу загальнодержавних інтересів не лише з інтересами територіальних громад, а й кооперація та координація цих інтересів на різних рівнях виконавчої влади [10, с. 11].

Перш ніж приступити до визначення впливу децентралізації на розвиток сільських територій, слід коротко охарактеризувати види та форми децентралізації.

В науковій літературі виділяють такі основні види децентралізації за суб'єктами та сферами впливу [9, с. 10–11]:

Територіальна децентралізація означає створення органів управління, які здійснюють урядування самостійно в адміністративно-територіальних одиницях, незалежно від органів державної влади.

Функціональна децентралізація – визнання самостійних і незалежних спеціалізованих організацій суб'єктами владних повноважень із делегуванням їм права здійснювати певний обсяг завдань публічного характеру.

Предметна децентралізація – професійне самоврядування як система управлінських взаємовідносин між усіма представниками певної професії, що реалізується визначеною законом представницькою організацією, яка перебуває під наглядом органів державної влади.

Вертикальна децентралізація означає чітке визначення порядку прийняття рішень керівними органами різного рівня.

Горизонтальна децентралізація – означає розподіл та визначення функцій і компетенції всіх інших елементів структури органів публічної адміністрації, крім керівного органу.

Польський професор Є. Рушковський, аналізуючи територіальну децентралізацію, виділяє три її системоутворюючі компоненти [11, с. 163]:

1. Децентралізація політична – відповідний устрій, який визначає публічно-правовий статус органів місцевого самоврядування. Відповідні конституційні гарантії формування системи органів місцевого самоврядування, її зміст та організація засвідчують незалежність таких органів від держави.

2. Децентралізація адміністративна полягає в тому, що на органи місцевого самоврядування покладено завдання, а відтак функції і повноваження щодо задоволення публічного інтересу в межах відповідної території.

3. Децентралізація фінансова передбачає наявність власних фінансових та матеріальних засобів і означає здійснення правоустановчих дій щодо володіння, користування і розпорядження фінансовими ресурсами, які перебувають у власності громад.

Загалом децентралізація здійснюється через такі форми як:

– деволюція – форма, коли в місцеві органи повністю передається відповідальність і влада, ресурси і джерела доходів [10, с. 12];

– делегування – передача функцій, частини державних повноважень до компетенції місцевих органів управління на певний час із збереженням у делегуючого суб'єкта права повернути їх до власного виконання.

– деконцентрація – процес передачі обмежених владних повноважень на місце, який дозволяє збалансувати відносини в системі «центр – периферія», шляхом перерозподілу частини функцій, повноважень і сфер впливу в середині виконавчих структур [2, с. 125]

– дивестія – форма, при якій планування й адміністративна влада передаються в добровільні, приватні або громадські організації [10, с. 12].

Окрім того, у навчальному посібнику «Місьцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень» [10, с. 13] виокремлено п'ять форм фінансово-бюджетної децентралізації:

– розширення місцевих доходів за рахунок податків та продажу нерухомості, непрямих платежів;

- самофінансування та відшкодування збитків виробництва шляхом плати користувачами за послуги;
- заходи часткового фінансування або виробництва, шляхом яких населення беруть участь у наданні послуг і розвитку інфраструктури шляхом внесення коштів або власною робочою силою;
- надання дозволу на мобілізацію грошових фондів органів місцевого самоврядування через гарантування кредитів та займу;
- одержання трансфертів від уряду.

Тому, як можна побачити з аналізу, в умовах децентралізації розширюються можливості розвитку та діяльності сільських та міських територій. В рамках даного дослідження увага була акцентована саме на сільських територіальних громадах. Хоча наведений статистичний матеріал стосується усіх об'єднаних територіальних громад (ОТГ), адже до складу деяких ОТГ входять і міські, і сільські території.

Станом на 10 січня 2019 року в Україні створено 876 об'єднаних територіальних громад та 24 міста обласного значення до яких приєдналися територіальні громади, з них у 782 уже пройшли вибори до ради, обрані голова ОТГ і старости; 69 – очікують рішення ЦВК про призначення перших виборів [12]. Динаміку їх створення зображено на рис. 1. Найкращі результати у загальному рейтингу областей щодо формування ОТГ показали Дніпропетровська, Житомирська, Черкаська, Запорізька та Волинська області, а найнижчі – Харківська, Донецька та Закарпатська області.

Площа об'єднаних територіальних громад становить 209,6 тис. км² (37,6 % від загальної площі України), а на їх території проживає 9,0 млн. громадян України (25,5 % від загальної кількості населення України).

Щоб об'єднана територіальна громада вдало використала свої можливості для розвитку – необхідно усвідомити, що це не просто розширення її меж завдяки збільшенню кількості мешканців. Об'єднана територіальна громада виходить на якісно інший рівень існування: він посилює обов'язки та відповідальність, насамперед, місцевих органів влади. З розширеної території до місцевого бюджету можна зібрати значніші податкові надходження, а це – додаткові робочі місця, покращення помешкань, тобто життя громадян [13, с. 4].

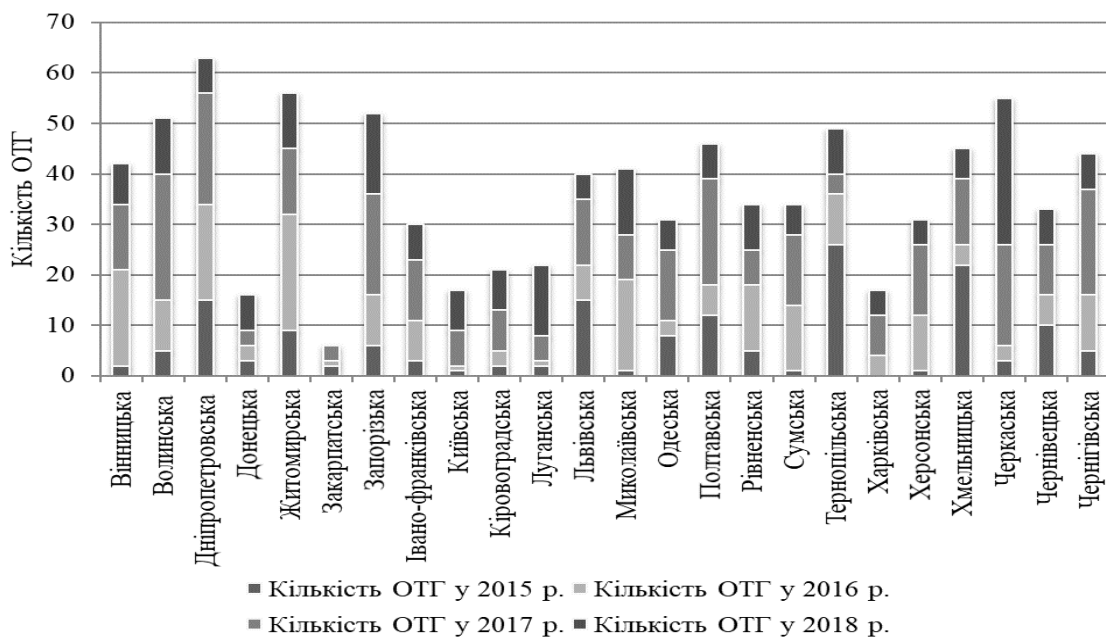


Рис. 1. Динаміка формування об'єднаних територіальних громад в Україні

Джерело: побудовано на основі даних Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [12]

Як бачимо, процес децентралізації дає можливість органам місцевого самоврядування самостійно приймати рішення щодо фінансових питань у сфері розвитку сільських територій. Крім того,

децентралізація виступає дієвим фактором стабілізації соціально-економічної ситуації в Україні, адже сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях управління [14].

Для диверсифікації розвитку сільських територій на даний час існують вагомі причини, адже більшість сільських територій характеризуються низьким соціально-економічним розвитком. Диверсифікацію розвитку сільських територій слід розглядати в таких напрямках: диверсифікація сільськогосподарського виробництва (розширення асортименту продукції, популяризація органічного виробництва), диверсифікація несільськогосподарської діяльності (сільський зелений туризм, промисловість, специфічна районована продукція, оригінальні мистецькі промисли); диверсифікація джерел фінансування (кошти Державного та місцевого бюджетів, кошти юридичних та фізичних осіб, гранти).

За умови активного розвитку села шляхом створення сільських територіальних громад надається можливість самоорганізовуватися саме сільським жителям, об'єднаним спільним життєвим простором, спільними прагненнями, а головне готовністю та реальними діями, спрямованими на покращення економічного, соціального та екологічного становища рідного села. Тож у такому випадку селяни створюють власноруч так звану групу локальної взаємодії та обирають з-поміж себе лідера, який її очолює [8, с. 437].

В умовах реалізації сучасних реформ ключова роль в управлінні економічною, екологічною та соціальною сферами сільських об'єднаних територіальних громад належить місцевим органам влади. Вони координують діяльність усіх господарських структур, беруть участь у розробці та реалізації стратегій, програм, проектів, та вирішують питання їх фінансування.

Висновки. Розглянувши різні погляди науковців на поняття децентралізація, можна зробити висновок, що децентралізація – це складний процес, який здійснює вплив на соціальну, економічну та екологічну сфери розвитку сільських об'єднаних територіальних громад, оскільки наближає процеси управління та прийняття рішень до громадськості, і тим самим дає змогу реалізовувати стратегії, програми, проекти сільського розвитку та надавати послуги, які б краще відповідали потребам даного регіону.

Також можна стверджувати, що децентралізацію слід розглядати як фактор, який прямо впливає на диверсифікацію розвитку сільських територій. Адже, диверсифікацію розвитку сільських територій ми розглядаємо як комплекс заходів, які спрямовані на урізноманітнення сільськогосподарської та несільськогосподарської діяльності на сільських територіях, розширення джерел фінансування заходів, організованих ОТГ, в рамках стратегій, програм та проектів сільського розвитку з метою розширення сфер зайнятості та доходів сільського населення на основі комплексного підходу.

Джерела та література

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <http://zakon2.gada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
2. Енциклопедія державного управління: у 8 томах. Т. 8: Публічне врядування / наук.ред.колегія: В. С. Загорський, С. О. Телешун та ін. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.
3. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / С. П. Бирик, Г. М. Сюта; за ред. С. Я. Єрмоленко. Харків: Прапор, 2012. 623 с.
4. Фінансово-економічний словник / за ред. Загороднього А. Г., Вознюка Г. Л. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
5. Економічна енциклопедія: у трьох томах. / ред. кол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ: ВІЦ «Академія», 2000. Т. 1. 864 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перін», 2002. 1440 с.
7. Офіційний державний сайт України «Децентралізація». Що таке децентралізація? URL: <https://decentralization.gov.ua/questions/1?page=2>
8. Публічне управління та адміністрування / за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
9. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін.; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні». DESPRO. Київ: ТОВ «Софія». 2012. 128 с.
10. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф.Ткачук]. Київ. 2017. 110 с.
11. Finanse publiczne a prawo finansowe. Wyd. 2 / С. Kosikowski, Е. Ruśkowski (red.). Warszawa: Dom wydawniczy ABC, 2006. 899 s.

12. Офіційний державний сайт України «Децентралізація». Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 січня 2019 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring>
13. Овчаренко Т., Бочі А., Поворозник В. Особливості формування та виконання бюджету об'єднаних територіальних громад. Міжнародний центр перспективних досліджень. 2017. 136 с.
14. Павліха Н. В., Хомюк Н. Л. Децентралізація в Україні: стан та вплив її на розвиток сільських територій. *Актуальні проблеми регіональних досліджень: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (Луцьк, 17–18 травн. 2018 р.)*. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 16–19.

References

1. Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro skhvalennja Konceptiji reformuvannja miscevogho samovrjaduvannja ta terytorialnoji orghanizaciji vlady v Ukraini: pryiniaty 1 kvitn. 2014 № 333-r. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Approval of the Concept of Reforming Local Self-Government and Territorial Organization of Power in Ukraine from 2014, April 1]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> [in Ukrainian].
2. Zaghorskyj, V. S., & Teleshun, S. O. et al. (2011). Encyklopedija derzhavnogho upravlinnja: Publichne vraduvannja. [Encyclopedia of Public Administration: Public Governance]. (Vols. 1-8). Ljviv: LRIDU NADU [in Ukrainian].
3. Bybyk, S. P., & Sjuta, Gh. M. (2012). Slovnyk inshomovnykh sliv: tlumachennja, slovotvorennja ta slovovzhyvannja [Dictionary of foreign words: interpretation, word-formation and word-formation]. Jermolenko, S. Ja. (Ed.). Kharkiv: Prapor [in Ukrainian].
4. Zagherodnjogho, A. Gh., & Voznjuka, Gh. L. (Ed.). (2007). *Finansovo-ekonomichnyj slovnyk [Financial-economic dictionary]*. Kyjiv : Znannja [in Ukrainian].
5. Mochernyj, S. V. (Ed.) (2000). *Ekonomichna encyklopedija [Economic Encyclopedia]*. (Vols. 1=3). Kyjiv: VC «Akademija» [in Ukrainian].
6. Busel, V. T. (Ed.) (2002). Velykyj tlumachnyj slovnyk suchasnoji ukrajinskoji movy [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyjiv; Irpinj: VTF «Perin» [in Ukrainian].
7. Oficijnyj derzhavnyj sajt Ukrainy «Decentralizacija». *Shho take decentralizacija?* [The official state site of Ukraine «Decentralization». *What is decentralization?*]. Retrieved from: <https://decentralization.gov.ua/questions/1?page=2> [in Ukrainian].
8. Skydan, O. V. (Ed.). (2017). Publichne upravlinnja ta administruvannja. [Public administration and administration]. Zhytomyr: ZhNAEU. [in Ukrainian].
9. Boryslavsjka, O., Zaverukha, I., & Zakharchenko E. et. al. (2012). Decentralizacija publichnoji vlady: dosvid jevropskykh krajyn ta perspektyvy Ukrainy [Decentralization of public authority: experience of European countries and prospects of Ukraine]. Kyjiv: TOV «Sofija» [in Ukrainian].
10. Lelechenko, A. P., Vasylyjeva, O. I., Kujbida, V. S., & Tkachuk, A. F. (2017). Misceve samovrjaduvannja v umovakh decentralizaciji povnovazhenj [Local self-government in the conditions of decentralization of powers]. Kyjiv [in Ukrainian].
11. Kosikowski, C., & Ruškowski E. (2006). *Finanse publiczne a prawo finansowe*. [Finanse publiczne a prawo finansowe]. Warszawa: Dom wydawniczy ABC [in Polish].
12. Oficijnyj derzhavnyj sajt Ukrainy «Decentralizacija». Monitoryng procesu decentralizaciji vlady ta reformuvannja miscevogho samovrjaduvannja stanom na 10 sichnja 2019 roku. [The official state site of Ukraine «Decentralization». Monitoring the process of decentralization of power and reform of local self-government as of January 10, 2019]. Retrieved from: <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring> [in Ukrainian].
13. Ovcharenko, T., Bochi, A., & Povoroznyk, V. (2017). Osoblyvosti formuvannja ta vykonannja bjudzhetu ob'jednanykh terytorialnykh ghromad. [Features of the formation and execution of the budget of the amalgamated hromadas]. Mizhnarodnyj centr perspektyvnykh doslidzhenj [in Ukrainian].
14. Pavlikha, N. V., & Khomjuk, N. L. (2018). Decentralizacija v Ukraini: stan ta vplyv jiji na rozvytok siljskykh terytorij. [Decentralization in Ukraine: its state and its impact on the development of rural territories]. Proceedings from: *II Mizhnarodna nauково-praktychna internet-konferencija «Aktualni problemy rehionalnykh doslidzhenj» – The Second International scientific and practical internet-conference «Actual problems of regional studies: materials»*. (pp. 16–19). Lucjk : Vezha-Druk [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 07.02.2019 р.